

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפלסטיני באקדמי וביסולר פלאו

גליון מס' 851
פרשת קורח
כ"ח סיון התשפ"ו

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהו בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמי ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברוחניות ובגשמיות

בפתח הגליון

ברוך ה' אלוקי מאיר ואלק צ"ל

מה יצא לו מזה?

הפרשה מתחילה בתמיהה. "ויקח קורח": מה לקח? לא כתוב... המפרשים עומדים על כך, ומתריצים תירוצים שונים: "לקח מקח רע לעצמו", "ליבו לקחו", "לקח עצמו לצד המחלוקת". כל התירוצים נכונים, ובכל זאת אולי יורשה לומר, שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, וממש זאת רצתה התורה הקדושה לומר: "ויקח קורח", מה לקח? כלום!... למה הכוונה? פשוט מאוד: נניח שצייד יוצא לצוד ונתקל בצבי ישן. ונניח, שהוא מתקרב אליו בשקט בשקט - ותופס אותו. יש לו משהו ביד? בטח! הוא צד צבי! אבל נניח, שצייד יוצא לצוד ורואה נמר ישן. הוא מתקרב בשקט בשקט ומתנפל עליו בשתי ידיו, יש לו משהו? אולי לנמר יש, ארוחת בוקר. כשקורח הולך לחלוק על משה רבינו, איש האלוקים, שחולל את כל הניסים במצרים וקרע את הים לפני בני ישראל, הוריד להם מן והוציא מים מן הסלע, עלה לשמים והוריד את התורה, האם יש לו איזה שהוא סיכוי לנצח? הרי זו מערכה אבודה מראש! "ויקח קורח" - וכלום לא לקח. האדמה לקחה אותו... קורח, כמוכן, לא היה הראשון ולא היה האחרון. 'זכות הראשונים' מגיעה אולי לדור הפלגה, שהחליטו לבנות מגדל וראשו 'בשמים', להציב בראשו פסל ובידו חרב המופנית כלפי מעלה, אל השמים... זה נשמע כל כך מגוחך, כל כך ילדותי! כשיתוש נלחם בבן אדם, יש ליתוש סיכוי. העקיצות מעידות על כך. אבל כשבן אדם "נלחם" בבורא - הרי זה מצחיק, איזה סיכוי יש לו?... הקדוש ברוך הוא אפילו לא הרג אותם, רק שינה את שפתם, וכבר זרקו פטישים איש על ראש רעהו... אבל האנושות לא לומדת לקח. פרעה ניסה להיות גיבור. אנו יודעים במה שילם על כך, ממכת דם ועד לים סוף שפלס את גופותיהם של פרשי מצרים, שארית גאווותם... פרעה, פשוט, לא בחר את היריב הנכון. הוא יכול להלחם בכוש, במדיין, אבל להלחם בבורא עולם - זה גדול עליו... האם למדו את הלקח? ודאי שלא! סנחריב ניגף לפני שערי ירושלים, עם מאה שמונים וחמש אלף ראשי גדודיו וחייליהם. המן התנדב למלא את מקומם. הוא ביקש להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים. יועצי המלך הזהירו אותו שאין לו סיכוי. הזכירו לו מה עשה ה' לפרעה, לסיסרא, לסנחריב. אבל הוא ביטל את הדברים: "אלוק שאיבד את פרעה, כבר זקן הוא"... איזו שטות! מה שבטוח, שהמן לא הגיע לזיקנה, והעניק לבני ישראל עוד יום ששון ושמחה. נו, אז למדו את הלקח? איפה! עצמותיו של אנטיוכוס התפקקו, במוחו של טיטוס ניקר יתוש, כן יאבדו כל אויביו, ה'! ועד להתאבדותו של היטלר, ומוותו המסתורי של סטאלין. בכל דור דור עומדים עלינו לכולותינו, והקדוש ברוך הוא הבטיחנו על ידי נביאיו: "כל כלי יוצר עלייך לא יצלח"! סדאם חוסיין, הוא ההוכחה האחרונה! ובקרב בעז"ה גם ההוא מ"אירן". כי כך השמיענו רש"י על הפסוק: "קומה ה' ופוצו אויביו, וינסו משנאיך מפניך" - ששונאי ישראל הם משנאיו של הקדוש ברוך הוא, והוא הנלחם בהם! הדבר נכון לגבי השונאים המבקשים להשמיד את העם, מפרעה ועד לשליטי ערב, והוא נכון גם לגבי אלו המבקשים ללחום בתורה ובמצוות, כמו קורח לפני שלושת אלפים שנה - כמו היוונים בתקופת הבית השני - וכמו שונאי הדת שבימינו, המתנכלים לכל הקדוש והיקר לנו. לחינוך הטהור, ללומדי התורה, לבתי הכנסת ולמקוואות, לכל דבר שבקדושה.

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

יום אחד מקבל הרב הראשי של צרפת טלפון, על הקו השני מדבר הכומר מהכנסייה ואומר לרב, דבר סתור לי אליך ואני מבקש שתבוא אלי בדחיפות. הרב נפגש עם הכומר ולתדהמת הרב אומר לו הכומר, תדע לך שאני יהודי ולא ידעתי יום מותי כי כבר זקנתי, ולכן אבקש ממך בכל לשון של בקשה שתגיד עלי קדיש בהלוויה שלי. הרב שעדיין היה המום אמר לכומר זו בקשה קשה, אבל בעוד כמה ימים אני עולה לארץ ישראל לימים ספורים, ואני ילך לרב גדול של היהודים הלוא הוא מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל ואני אשאל אותו אם אפשר לומר קדיש בהלוויה לא יהודית ואחזיר לך תשובה. ואכן כשהגיע הרב של צרפת לארץ הלך לביתו של מרן זצ"ל ושאל אותו אודות הכומר שנתגלה כיהודי אם אפשר לומר עליו קדיש. אמר לו מרן זצ"ל שיקח איתו עשרה יהודים ויתרחקו מהמקום של הכנסייה, ושם יגיד את הקדיש, והרב של צרפת הודה למרן וקם ללכת. אלא שלפתע הוא ראה שמרן הקדוש פורץ בבכי, אמר לו הרב מדוע מרן בוכה, האם אמרתי דבר שלא צריך לומר? אמר לו מרן ואיך לא אבכה, יהודי שבא מזרעם של אברהם יצחק ויעקב "חיי" כמו גוי כל ימיו, לא שבת ולא תפילין, לא טהרה ולא כשרות, והיהודי הזה הוא כמו אחי כי כולנו בניו של מלך מלכי המלכים, ואיך לא אבכה עליו שהגיע לתהום כה עמוקה ברוחניות. אלה הם גדולי ישראל שכואב להם על כל יהודי. ומעשה שהיה: מרן זצ"ל היה רגיל ליתן פעם בשבוע שיעור בבית כנסת בתל אביב. ביום מן הימים הרב הגיע קצת באיחור וראה שיושב בחור צעיר ופיו מלא בחכמת התורה ומסר שיעור עד לבואו. כמוכן שהוא ירד מיד מהבמה כשראה את מרן, והרב נתן את השיעור הנפלא. לאחר השיעור הוא ניגש לאביו של הבחור ואמר לו, אשריך שזכית לבן תלמיד חכם. אמר לו האבא: מחילה הרב, זה לא הבן שלי, זה הבן של הרב! מה פירוש הדברים? שאל מרן בתמיהה. השיב האבא ואמר לרב: לפני כעשור שנים הרב דיבר והוכיח בשיעור על זה שצריך להוציא את הילדים מהבתי ספר הרגילים, ולהכניסם לתלמודי תורה וכך עשיתי. וברוך ה' היום הוא תלמיד חכם והכל בזכות הרב.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"ולא הרעותי את אחד מהם"

בפסקי ההלכה שלו נתן מרן הגר"ח פ"י שיינברג זצ"ל דגש חזק ל'בין אדם לחברו', וכמה פעמים כאשר פסק הלכות שיכולות לגרום צער לזולת. לא אחת היה דואג להסביר מלבד הפסק, איך לנהוג בעדינות שלא יגרם כתוצאה מהפסק צער או עכ"פ לצמצום. הג"ר שמואל רוזנגרטן ראש ישיבת בעלזא סיפר שפעם שאל שאלה מסוימת ורבינו ענה את ששנה והדגיש שפסק הלכה זה שהוא פוסק לו, הוא בתנאי שלא יגרם מזה צער לזולת, אך בהלכה זו, הדין ישתנה אם זה יגרם צער. דוגמא נוספת, כאשר היה עונה לגבי איסור רחצה בתשעת הימים היה מדגיש לשואלים שלמרות שבדרך כלל אין להתרחץ, יש להקפיד שלא לצער הרבים בריח בלתי נעים, כגון על ידי פיזור ריח נעים וכדו'.

כמה פעמים אירע שגרמו לו נזק ונזהר שלא ירגישו בזה שהכאיבו והזיקו לו. בשמחת מצוה אחת, תוך כדי שהמלצר חילק את המנה הראשונה מעדה ידו וכלי עם רוטב נשפך על בגדו של ראש הישיבה. כמוכן שהמלצר נתקף בבושה עצומה שגרם לרבינו דבר כזה ולא מצא את המילים לבקש את סליחתו. רבינו הפך את המצב, הוא החל מיד לומר לו שהוא זה שהכשילו בלי משים והחל מבקש את "סליחתו" על כך, ולא נתקרה דעתו בפיוסו, עד שכמה פעמים במהלך השמחה קרא לו וביקש את סליחתו המפורשת.

בערוב ימיו, כאשר היו מעלים אותו בכיסא, ארע שתוך כדי שהעלו אותו נתקעו אצבעותיו והמשיכו לעלות תוך שאצבעותיו נתונים במעקה עד ששמו לב. מיד בקשו סליחה ורבינו פטרם בחיוך ואמירה שכלום לא קרה. מספר אחד מבני הבית, כל עוד היו הבחורים שהעלוהו בבית נראה היה שכלום לא קרה. ברגע שעזבו החל מביט על היד שנפגעה, ולפתע ניכר היה שהוא כאוב.

עד היכן הגיעו הדברים, סיפר תלמיד שהיה יחד עם רבינו בחדרו בישיבה, וכאשר רבינו נעמד ממקומו, סבר התלמיד שקם ללכת ולכן הזיז ממנו את הכסא מאחוריו, רבינו לא הבחין בכך ושב להתיישב, ונפל... כשקם והתיישב על כסאו, הבין את הרגשתו הנוראה של התלמיד וקרא מיד לעברו, "הכל משמים לא קרה לי ב"ה שום דבר", והוסיף בבדיחותא, "לא משנה מה עם הראש, העיקר מה שיש בפנים".

באותה תקופה כאשר באו לספר את שיער ראשו ביקש להימנע, הם יתפללו למה לא הסתפר כהרגלו, אך אותו מקורב הבין היטב, הוא חשש שמא תתגלה המכה ואותו תלמיד יתבייש על שגרם זאת לרבו, לכן נמנע מלהסתפר עד שהמכה חלפה.

עד כמה היתה לו רגישות אפילו לחשש צער קטן של הזולת, פעם נזקק לחבוש פלסטר על אצבעו ובאותו זמן כובד בסנדקאות, קודם שנסע לבית ביקש להוריד שמא זה יהיה מאוס בעיני בעל הבית.

כמו כן כאשר נכנס לחתונות בבית אדמו"ר ומשפחות חסידיות היה מכניס העניבה מתחת לטלית קטן, כדי לכבד את מנהגם ולהיות כמה שפחות שונה מהם.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"ויקה קורח וגו'" (ט"ז, א').

אומרים חז"ל שקרח היה אחד משרי האוצר של פרעה במצרים, והיה גונב לפרעה הרבה כסף. אמרו לו היהודים שזה אסור, אבל הוא טען שאין בזה עוון גדול כי פרעה משעבד את בני ישראל, ומותר לקחת לו ממון. אמרו לו 'אבל הקב"ה הבטיח לנו שנצא ברכוש גדול, וכל האוצרות ששייכים לפרעה - בני ישראל עתידים לקבל אותם, ואם כן אתה לוקח מבני ישראל'.

משל לאדם שסעד במסעדה, ולאחר שאכל ושתה, רצה לשלם.

בא גנב ורצה לגנוב את כספו. אמר לו בעל המסעדה 'אל תגנוב את כספו של האיש הזה. ואם תשאל למה אני מתערב, דע לך שאם תגנוב לו - הוא לא ישלם לך'. והוא הדין אצלנו בעניין. וכן התורה רמזה בשתי המילים הראשונות של הפרשה את הסיבה העיקרית שגרמה לקרח ליפול שאולה, שזה "ויקה קרח". דהיינו שלקח כסף שלא היה שייך לו. שמצווה גוררת מצווה, ועבירה גוררת עבירה.

"וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם... ויאמרו לא נעלה" (טז, יב).

רש"י ז"ל כתב, שפיהם הכשילם שלבסוף ירדו לארץ חיים שאולה וגם לא זכו לעלות לארץ המובטחת, ארץ זבת חלב ודבש.

בספר "מעייני האמונה", מובא מעשה מחריד המטיב לבאר את דברי רבותינו ז"ל (מועד קטן יח), כי ברית כרותה לשפתיים:

בבית העלמין "סגולה" בעיר "פתח-תקוה" כתוב באותיות של קידוש לבנה על המצבה הראשונה שנבנתה שם: "ברית כרותה לשפתיים". תאריך פטירה י"ט תשרי שנת תרמ"ט.

לפני למעלה ממאה ועשרים שנה, בערב יום כיפור, חנך השלטון המקומי את חלקת הקרקע הזו לבית עלמין אזורי. הטקס נעשה בנוכחות רבנים שהקיפו את השטח באמירת מזמורי תהילים. כשסיימו הפטיר אחד מהרבנים בהלצה: "מעניין מי יהיה הזוכה הראשון לחנוך את המקום..."

אחד הנוכחים השיב גם הוא בהיתול, "לא איכפת לי להיות הזוכה המאושר". לא עברו אלא עשרה ימים בלבד ואכן הוא "זכה" לחנוך את בית הקברות סגולה!!! רבני העיר שנכחו במקום כשאמר זאת, החליטו להזהיר את הציבור להיזהר בלשונם לכן ביקשו לכתוב בגדול על המצבה: "ברית כרותה לשפתיים".

עוד מעשה מסופר בספר "אבותינו ספרו", הממחיש עד כמה גדול הוא כוח הדיבור: הכל הכירו את "חיים", האופה היהודי של העיר "חלב" שבסוריה. כולם היו נוהגים לקנות ממנו חלות, לחמניות, עוגות ועוגיות בקלוואה. הכל טרי, טעים וחם, היישר מן הטאבון. בפרשת "וישב", הגבאי העלה את חיים האופה לעליית מפטיר באומרו, "זו הפרשה שלך!"

בעל הקורא סיים את הקריאה במילים, "ואת שר האופים תלה" (בראשית מ, כב). חיוך קל עיטר את שפתי כל המתפללים. באותו שבוע ממש, חלה חיים האופה והשיב את נשמתו לבוראו. רגשות של צער וחרטה רבים נגסו בליבו של הגבאי על שלא שמר על לשונו ופתח פיו לשטן.

הבה נשמור על פתחי פינו כי ה"שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו!" (משלי כא, כג).

(שולחן שבת המבואר)

ביני לבני

הרה"ג יחיאל פליסקין שליט"א מח"ס "שתולים בבית השם" ועוד

התדר היהודי (ד)

אין אפשרות להחזיק את היהדות על ידי פרטי הלכות בלבד.

תנאי הכרחי לקיום היהדות, הוא התדר היהודי. שזה אומר לבוש יהודי, ניגון יהודי, שפה יהודית, ועוד. מי שינסה לנגן על תדר גויי, ולשמוור את כל פרטי ההלכות - יגלה מהר מאוד שמשוהו שם 'נתקע'.

ובכן, הורים, בררו לעצמכם מהו התדר היהודי עבורכם. וכעת, לאחר הבירור, כולנו שואלים - איך מעבירים זאת למתבגרים? בעיקרון, הכלי הבסיסי להעביר את התדר, הוא לדבר עליו, להסביר אותו, לשדר אותו במגוון דרכים (יש הרבה תקשורת שהיא לא מילולית, הבעות פנים, שפת הרגש והלב, המחשבות והצגות, ועוד).

אולם, כדי שהשיח יהיה יעיל ופורח, כדאי לשים לב לכמה נקודות חשובות: הבעיה הראשונה היא, שכלל ה'שיח' מתמקד בפרטים הספציפיים שהנבחר/בת שלנו לקויים בהם: איכות החברים שלו, הבגד שלה, המוזיקה שלהם, ועוד.

כי אם מוקד השיח הוא הפרטים האלו, והדרישה החד-משמעית מהמתבגרים לשנות

אותם 'למעיישה' - ברור שהם לא יקבלו אף מילה.

המתבגרים של היום, לא אוהבים כשאומרים להם מה לעשות, ובודאי שלא 'חפירות' חוזרות ונשנות סביב אותם פרטים מעצבנים. ולכן יש לשים לב, שמאחורי כל פרט מעשי, יש מערכת שלמה של תובנות, שניתן לפתח עליהם שיחה.

הבה ניקח לדוגמא את נושא המוזיקה, ונפרט קצת על מערכת התובנות:

* הרעיון הגדול יותר שעומד בבסיס (לדוגמא: מהות המוזיקה היהודית),

* ההיסטוריה (מתי נוצרו השירים היהודיים, ומתי ואיפה נכנסו הסגנונות הזרים),

* רמת החומרה (האם מדובר בדאורייתא? דרבנן? מנהג? קוד חרדי? מה זה קוד חרדי?),

* ההשלכות (האם מוזיקה זו יוצרת הזדהות עם סגנון האנשים ששרים אותה? האם אנו אכן מסכימים עם המלל הכלול בה?),

* ראיית העתיד (בקצב הזה, עם איזו רמת מוזיקה יתמודדו בחורי הישיבה בדור הבא?),

ועוד ועוד... אז במקום להתמקד איתם בפרטים המחייבים, דברו איתם בראש גדול, בהיקף, באופן יצירתי, מבלי לכרוך את השיחה בדרישה לשינוי מצידם.

באופן כזה, נפתח לכם מגוון רחב של ערוצי שיחה כדי להעביר דרכם את

המשך בגליון הבא א"ה

דעתכם.